

Oikeusministeriö

HE-luonnos yleissopimuksen 108 muutosten hyväksymisestä ja ratifiointista

Tausta

Oikeusministeriössä on valmisteilla hallituksen esitys, jolla saatettaisiin voimaan Euroopan neuvoston yleissopimuksen 108 muuttamista koskeva pöytäkirja (CETS 223). Lausuntokierroksella olleeseen esitysluonnokseen sisältyivät myös lakiehdotukset Puolustusvoimien, poliisin ja Rajavartiolaitoksen henkilötietolakien muuttamisesta.

Puolustusministeriön ja sisäministeriön sekä valvontaviranomaisten lausuntopalautteen johdosta esitysluonnoksessa ehdotettua sääntelyratkaisua on muutettu jatkovalmistelun aikana niiden keskustelujen perusteella, joita on käyty PLM:n ja SM:n kansallisen turvallisuuden yksikön kanssa. Rikosasioiden tietosuojalain (1054/2018) muuttamista koskevasta lakiehdotuksesta on poistettu ehdotettu uusi 44 a §, minkä lisäksi lain 1 §:n 3 momenttia muutettaisiin siten, että 10 §:n 2 momenttia ja 7 lukua koskevat soveltamisalan poikkeukset poistettaisiin laista tarpeettomina, huomioiden Puolustusvoimien henkilötietolain 2 §:n ja poliisin henkilötietolain 46 §:n sisältämät päällekkäiset poikkeukset. Tietosuojavaltuutetun toimivaltuuksiin kytkeytyvän 54 §:n soveltamista koskeva poikkeus kuitenkin säilytettäisiin, jotta valvontavaltuuksia koskevat säännökset löytyvät kaikilta osin rikosasioiden tietosuojalasta. Lain 2 §: säilyisi ennallaan. Edellä mainittuja Puolustusvoimien henkilötietolain ja poliisin henkilötietolain sisältämiä poikkeuksia sovellettaisiin nykytilaa vastaavasti edelleen. Kaikkien kolmen erityislain muuttamista koskevat lakiehdotukset on yleislain sääntelyratkaisua koskevan muutoksen vuoksi poistettu esitysluonnoksesta.

Yleissopimuksen noudattamisen varmistamiseksi yleislaissa ei siten enää tehtäisi sen aineellista soveltamisalaa koskevia poikkeuksia, mikä myös vastaa normaalia yleislakeja koskevaa käytäntöä. Jatkossa tarvittavat poikkeukset tehtäisiin yksinomaan erityislainsäädännössä.

Lausunto

SM206697

02.03.2020

00.02.04

SMDno-2019-1778

Asia

Oikeusministeriö on 17.2.2020 kirjatulla kirjeellään pyytänyt sisäministeriötä ilmoittamaan, aiheuttaako erityislakien säilyttäminen ennallaan ratifioinnin estettä, huomioiden erityisesti Puolustusvoimien henkilötietolain 31 §:n ja 32 §:n sekä poliisin henkilötietolain 51 §:n säännösten riittävyyden. Sisäministeriö toteaa asiassa seuraavaa:

Suojelupoliisi

Rikosasioiden tietosuojain 10 §:n 2 momenttia koskevan soveltamisalapoikkeuksen poistaminen rikosasioiden tietosuojalain 1 §:n 3 momentista ei ollut esillä OM:ssä 6.2. järjestetyssä kokouksessa, joten se on muutos tuolloin keskusteltuun. Kuitenkaan kyseisen poikkeuksen poistaminen ei ole ongelmallinen Supolle, koska 10 §:n 2 momentin soveltaminen suljetaan edelleen pois poliisin henkilötietolain 46 §:ssä. Kuitenkin koska kyseisen poikkeuksen tai kyseisten poikkeusten poistaminen aiheuttaa kansallisen turvallisuuden linkittymistä EU:hun, on asia syytä perustella siitä näkökulmasta, että näillä säädöksillä tavoitellaan nimenomaan yleissopimuksen täytäntöönpanoa eikä EU-lainsäädännön soveltamisen laajentamista kansalliseen turvallisuuteen.

Rajavartiolaitos

Rikosasioiden tietosuojalain 1 §:n 2 mom. 3 kohdan mukaan lakia sovelletaan myös Rajavartiolaitoksen suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn, kun tietoja käsitellään sellaisessa rajavartiolain (578/2005) 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetussa tehtävässä, joka liittyy kansallisen turvallisuuden suojaamiseen. Rajavartiolaitoksen henkilötietolaissa ei ole toistettu 1 §:n 3 momentin soveltamisalan rajauksia samalla tavoin kuin Puolustusvoimien henkilötietolaissa ja poliisin henkilötietolain 7 luvussa. Mainittujen rajausten poistaminen rikosasioiden tietosuojalaista tarkoittaisi siis sitä, että Rajavartiolaitoksen käsittelemiin kansallisen turvallisuuden henkilötietoihin sovellettaisiin jatkossa lain 10 §:n 2 momenttia ja 7 lukua.

Rikosasioiden tietosuojalain 7 luvun soveltamisen osalta kyse ei kuitenkaan olisi asiallisesta muutoksesta, koska luvun soveltamisesta kaikkien Rajavartiolaitoksen käsittelemien henkilötietojen luovuttamiseen säädetään jo Rajavartiolaitoksen henkilötietolain 38 §:n 1 momentissa. Lain 10 §:n 2 momentin soveltaminen myös kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi käsiteltäviin henkilötietoihin olisi muutos voimassa olevaan sääntelyyn, mutta käytännössä sekään ei merkitsisi muutosta nykyisiin käytäntöihin, koska Rajavartiolaitos luovuttaa näitä tietoja vain rikostorjunnan käyttötarkoitukseen.

Poliisi

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutusta Poliisihallituksen ja sen alaisen hallinnon osalta.

Sisäministeriön kanta

Huomioiden yllä mainittu, sisäministeriö ei näe, että erityislakien ennallaan säilyttäminen asettaisi esteen ratifioinnille.

Kansliapäällikkö

Kirsi Pimiä

Erityisasiantuntija

Hanne Huvila

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 02.03.2020 klo 09:32. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Erityisasiantuntija Virpi Koivu /OM

Tiedoksi

Sisäministeri Ohisalo
Ministerin erityisavustajat
SM PO
SM RO
SM KTY